

Nassuiaat

**Utoqqalinermi soraarnerussutissiat
akileraarutaasarunnaarnissaanni
Aningaasaqarnermi kingunerisinnaasat
pillugit nassuiaat**

Maaji 2024

2024

Nassuiaammut tunngavigisaaq

Nassuiaatip siunertaraa utoqqalinermi soraarnerussutisiat ajornangippat akileraarutaasarunnaarnissaanni aningaasaqarnermut kingunerisinnaasanik taakkuninnga attuumassuteqartunik paasissutissiinissaq. Nassuiaat 2023-mi Ukiakkut ataatsimiinnermi imm. 130-mik tunngaveqartillugu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit suliarineqarpoq, ataaniittoq takuuk.

UKA23/130:

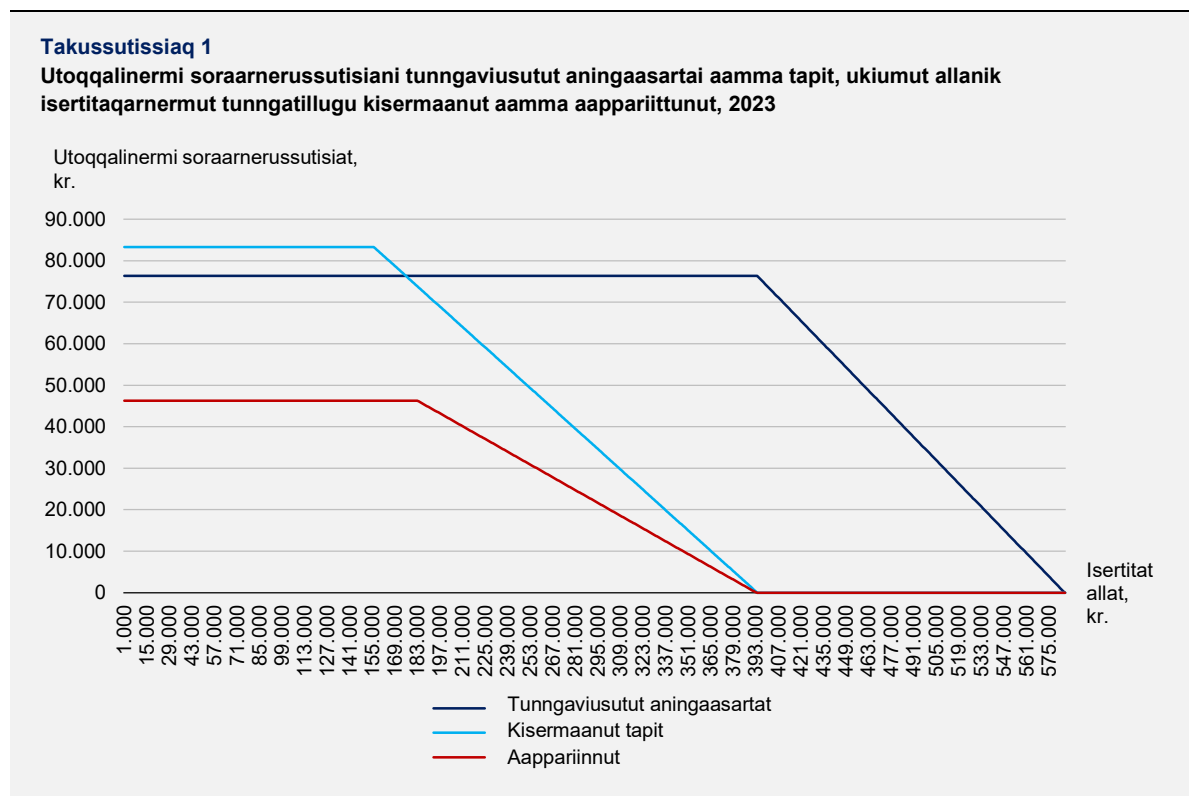
"Naalakkersuisut kingusinnerpaamik ulloq 1. juli 2024 agguanneqartussamik utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarusigaajunnaarnerannut periarfissaq pillugu nassuiaasiornissaannut Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Nassuiaammi suliniutip innuttaasunut pisortanullu aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneqaatissaannik imaqassaaq."

Utoqqalinermi soraarnerussutisiat aningaasartai ikiliartuarterilu

Kalaallit Nunaanni utoqqalinermi soraarnerussutisialinnut utoqqalinermi soraarnerussutisiat, tassaasut pisortanit soraarnerussutisiat, aningaasaqarnikkut ajutuunnissamat ikiuutaapput. Taamaalisukkut utoqqalinermi soraarnerussutisiat imatut ilusilersugaapput utoqqalinissamat nammineq katersaqarnissap kajungernartuunissaanik aningaasaqarnermi siunertamat tunngatillugu tunngavigisamik taanna ajornaasaartitsissalluni.

Utoqqalinermi soraarnerussutisianik pisinnaanissamat 67-iliisimasariaqarpoq. Taamaattorli innunut 65-iliisimasunut minnerpaamik ukiuni 35-ni sakkortuumik timikkut imaluunniit tarnikkut sulereersimasut nungullarsimasutut nalilerneqartunut qinnuteqaat malillugu kommunalbestyrelse utoqqalinermi soraarnerussutisisitsinnaavoq. Danskit naalagaaffianni innuttaanissaq, imaluunniit ikinnerpaamik ukiuni pingasuni Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartuusimaneq aamma piunasaqaataapput.

Utoqqalinermi soraarnerussutisiat tassaapput ukiumoortumik tunngaviusutut soraarnerussutisiat aamma soraarnerussutisianut tapeq. Tunngaviusutut soraarnerussutisiat 78.507 kr.-upput, tapinut soraarnerussutisiat kisermaanut 85.642 kr.-ullutik, aammalu katissimasunut inooqatigiittunulluunniit 47.604 kr.-ullutik, takukkit 2024-mut akigititat. Tamakku saniatigut utoqqalinermi soraarnerussutisialinnut, taamatut ittuunngitsumik aappalinnut, aammalu ukiumut 300.000 kr.-t inorlugit isertitaqartartunut immikkut ittunik malittarisassaqarpoq, taakku soraarnerussutisianut tapinut kisermaanut akigititat malillugit utoqqalinermi soraarnerussutisianik pissarsisinnaanngimmata. Utoqqalinermi soraarnerussutisiat aamma soraarnerussutisianut tapinik saniatigut allanik isertitaqartoqarsinnaavoq, taamaattorli utoqqalinermi soraarnerussutisianik, aammalu soraarnerussutisianut tapinik ikiliartuarterisermik kinguneqartumik, naggataagullu atorunnaassallutik, *takuuk takussutissiaq 1*.

Utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasussaapput. Inuttut isertitat allat assigalugit utoqqalinermi soraarnerussutisiat inummut ilanngaat ukiumut 48.000 kr.-uvoq, nalinginnarmillu ilanngaat 10.000 kr.-ulluni.

2022-mut aningaasanut inatsisissatut isumaqatigiisummut atatillugu tunngaviusutut soraarnerussutisiat qaffanneqarput

2022-mut aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiisummut atatillugu sioqqutsisumik aamma utoqqalinermi soraarnerussutisialinnut tunngaviusutut soraarnerussutisiat amerlinissaat pillugit isumaqatigiisut atsiorneqarpoq. Isumaqatigiisuttip malitsigisaatut utoqqalinermi soraarnerussutisiani tamarmiusuni annertuumik kivitsisoqarsimavoq, tamannalu soraarnerussutisiaqarluni inuunermi amerlasuunut aningaasaqarnermi atugassarisanik nukittorsaasimavoq.

Taamaalilluni inunnut utoqqalinermi soraarnerussutisiaqalerlutik suliffeqartuunerup naanerata kingorna isertitanik annikillisaataasinnaasunik qanittukut isumaqatigiisutaasoq ikilisaaqataasimavoq. Piviusuni tunngaviusutut soraarnerussutisiat kisermaanut soorlulusooq aappariinnut 18,9 pct.-inik qaffanneqarput, soraarnerussutisianut tapeq 4,5-4,6 pct.-inik qaffanneqarluni, *takuuk nalunaarsuiffik 1*.

Nalunaarsuiffik 1

2021-mit 2023-mut kisermaanut aappariinnullu utoqqalinermi soraarnerussutisianut annerpaatut akigitat, kr.

	2021	2023	Qaffaaneq, %
Kisermaat	143.922	159.681	10,90%
- Tunngaviusutut soraarnerussutisiat	64.239	76.372	18,90%
- Soraarnerussutisianut tapeq	79.683	83.309	4,60%
Aappariit	217.062	245.358	13,00%
- Tunngaviusutut soraarnerussutisiat	128.478	152.744	18,90%
- Soraarnerussutisianut tapeq	88.584	92.614	4,50%

Utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaarnissaanni kingunerisinnaasat

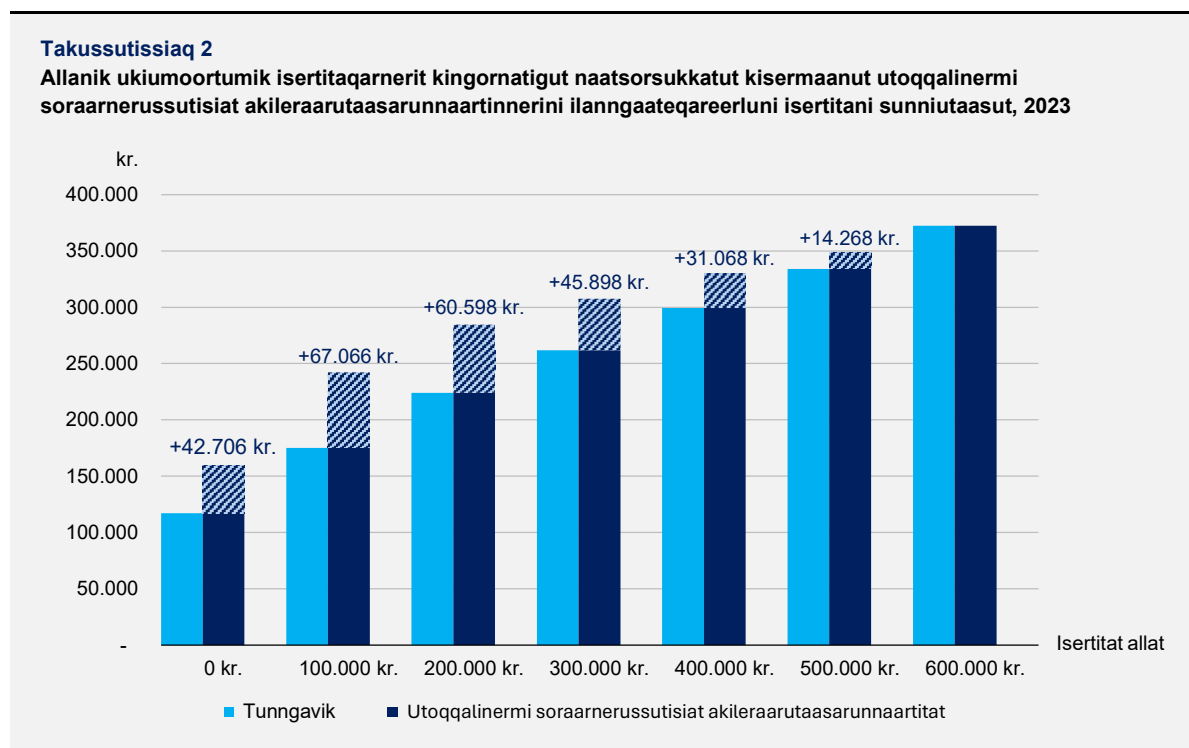
UKA23/130 najoqqutaralugu Naalakkersuisut misissugaqarnissaannik peqqussutaasutut utoqqalinermi soraarnerussutisiat ajornanngippat akileraarutaasarunnaarnissaannut atasunik aningaasaqarnermi kingunerisinnaasanik arlalinnik peqartussaasoq Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfiup isumagaa. Taakkunaniipput utoqqalinermi soraarnerussutisartunut aningaasaqarnermi kingunerisinnaasat, soorlulusooq inuiaqatigiinni aningaasaqarnermi kingunerisinnaasat, *ataaniittut takukkit*.

Utoqqalinermi soraarnerussutisartunut kingunerisinnaasat

Kisermanaat allanik *isertitaqanngitsut*, utoqqalinermi soraarnerussutisianik qaffasinnerpaamik tapinik pissarsisartut akileraarutit sioqqullugit ukiumoortumik 164.149 kr.-t tikillugit pissarsiarisarpaat (inummut nalinginnaasumillu ilanngaataasut 58.000 kr.-t akileraarutitut tassani *akiliutigineqassanatik*). Taamaalillutik akileraarutit kingornatigut allanik isertitaqaratik utoqqalinermik soraarnerussutisiallit 119.000 kr.-t tungaanut pissarsiarisarpaat. Taamaalillutik taakkunani inunnut utoqqalinermi soraarnerussutisiat tamakkiisumik akileraarutaasarunnaarnerini iluanaarutit ukiumoortumik 45.000 kr.-t tungaanniissapput.

Aappariit, utoqqalinermi soraarnerussutisianik qaffasinnerpaamik tapinik pissarsisartut akileraarutit sioqqullugit 126.111 kr.-t tikillugit pissarsiarisarpaat, akileraaruteqarnerillu kingornatigut 97.000 kr.-t tungaanniittut pissarsiarisarlugit. Taamaalillutik taakkunani inunnut utoqqalinermi soraarnerussutisiat tamakkiisumik akileraarutaasarunnaarsitsinerini iluanaarutit ukiumoortumik 29.000 kr.-t tungaanniissapput.

Taamaattorli kisermanaat ukiumut 300.000 kr.-t tungaanut allanik *isertitaqartut*, utoqqalinermi soraarnerussutisianik pissarsisartut utoqqalinermi soraarnerussutisartunut allanik isertitaqanngitsunut naleqqiullutik utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerini annertunerini iluanaarutit angusaqassapput, *takuuk takussutissiaq 2*.

Pisortanut toqqaannartunik aningaasaqarnermi kingunerisinnaasat

Utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerini pisortani immikkoortoqarfik killup tungaanut sunniivigineqarumaarpoq, *takuuk nalunaarsuiffik 2*.

	2023	2025	2030	2035
Nalunaarsuiffik 2				
Utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerini pisortani immikkoortoqarfiup aningaasaqarneranut kingunerisinnaasat, mio. kr. (2020-mi akit)				
Utoqqalinermi soraarnerussutisiallit amerlassusissaattut naatsorsuutigisat (inuit 67-iliimasat utoqqaanerussutisiat amerlassusaa)	4.454	4.884	6.391	7.984
Inunnit akileraarutinit iluanaarutinit sunniut, makkununga:				
- Nunatta Karsia	-46,0	-60,0	-85,3	-117,9
- Kommune Kujalleq	-47,1	-61,4	-87,4	-120,7
- Kommuneqarfik Sermersooq	-23,4	-30,5	-43,4	-59,9
- Qeqqata Kommunia	-51,2	-66,7	-94,9	-131,1
- Avannaata Kommunia	-27,7	-36,1	-51,3	-70,9
- Kommune Qeqertalik	-22,0	-28,6	-40,7	-56,3
Katillugit	-198	-258	-367	-507

Nalunaarsuut: Naatsorsuinerit ull. 1. januaari 2023-mi Kalaallit Nunaanni kommunini ukioqassutisik agguataarnermik tunngaveqarput (Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik BEDSTC). Kommunini akileraarnermut akigitap 27 pct.-iunissaa naatsorsuinerit tunngavigineqarpoq.

2025-mi utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartissinnaanerit 258 mio. kr.-t eqqaanni killup tungaanut utertoqarnermik sunniuteqarnissaat (akileraartitsineri isertitat annaasat) nalunaarsuiffik 2-ip takutippaa.

Ukiuni takkuttussani taakkunani utoqqaat amerlassusaa inunnit sulisinnaassusilittut ukiullit amerlassusaaannut naleqqiullugit malunnartumik amerleriarnerinik nassataqartussatut innuttaasuni qanoq ittuussutisimi allanngoriartorneq malittaralugu aningaasaqarnermi kingunerisinnaasat sukkatsikkiartortussaasut oqaatigineqarpoq. Taamaallutik 2035-mi killup tungaanut utertoqarnermik sunniutaasussat 507 mio. kr.-ussanerit naliiiffigineqarpoq. Tamatuma assigaa 2024-mi akileraarutinit akitsuutinillu tamanit (2.990 mio. kr.-usunit) kattussinikkut nunatta karsiani naatsorsuutigisatut isertitassani apparierneq 17 pct.-it tungaanniittoq.

Aamma akileraartitsineri isertitanut annaasanut attuumassutilittut aningaasaqarnermi kingunerisinnaasat allanut naleqqiullugit kommuninut annertunerpaassanera nalunaarsuiffik 2-ip takutippaa. Malittarisassat maannakkut atuuttut malillugit inunnit akileraarutinit isertitat nunatta karsianut aamma kommuninut missiliukkatut 25 pct.-it / 75 pct.-it aallaavigalugit agguataarneqartarnerannik tamatumunnga patsisaavoq¹.

Taamaalluni utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinneri kommunit aningaasaqarnerinik ajortisaassapput, aammalu ajugaaffigisassanik iluarsineqarsimangereersunik

¹ Kommunini akileraarnermut akigitap agguaqatigiissillugu 27 pct.-iunera, aammalu inunnit akileraarutit agguaqatigiissillugit 43 pct.-iunera tunngavigineqarput. Inunnit akileraarutit kommunini akileqquneqartarput, Akileraarnermullu Aqutsisoqarfimmu akiliutigineqartarlutik. Akileqqusanit 43 pct.-init 27 pct. pointit kommuninut, aammalu 10 pct. pointit nunatta karsianut uterteqqinneqartarput. Sinneri 6 pct. pointit innuttaasut amerlassusaaannik, aammalu innuttaasut katitigaanerannik naligiissumik oqimaaqatigiissinermik aallaaveqartumik kommuninut naligiissaanissamat aaqqiissut aqutugalugu agguataarneqarlutillu uterteqqinneqartarput.

aningaasaqarnermi politikikkut attassisinnaassutsimik sulii artukkiissapput, ilaatigullu Naalakkersuisut Attassiinnarnissamut Ineriartortitsinissamullu pilersaarut II-mi tamanna nassuiarneqarsimavoq.

Utoqqalinermi soraarnerussutisianik akileraarusiinernit, kiisalu aningaasarsiani isertitanik akileraarusiinernit iluanaarutit pisortat missingersuutaanni isertitaqarfigisanut ilaapput. Taamaattumik ajornangippat akileraarutaasarunnaartitsinernit toqqaannartumik sunniutaasut nassatarissavaat pisortat aningaasartuutiminnik annikillisaassanerit imaluunniit akileraarutaasarunnaartitsinermut aningaasaliinialuni isertitaminik annertusiartuaartitsinissaat. Assersuutigalugu tamanna isertitanut akileraarutaasunik qaffaanikkut pisinnaavoq, 2035-p tungaanut 47 pct.-imik agguaqatigiissillugu akigitassamut 4 pct. pointit tungaannut annertusartussaasariaqassalluni, tassalu utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerinik aningaasaliinnaaniarluni.

Taamaalilluni utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerinut aningaasaliineq ataatsimut isigalugu innuttaasut sinnerinut aamma inuussutissarsiorfimmu killup tungaanut kingunerisaqassasoq oqaatigineqarpoq – tassalu akileraarutit qaffasinnerusut aqutugalugit imaluunniit pisortani kiffartuussisarfiup inissisimaffia annikinnerunerusoq aqutugalugu, tamanna sipaaruteqarnernit kinguneqartuulluni.

Inuiaqatigiinnut aningaasaqarnermi kingunerisinnaasat

Toqqaannartumik aningaasaqarnermi kingunerisinnaasat tamakku saniatigut utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerat sunniutinut aalajangersimasutut malitsigisaasunut attuumassuteqassaaq. Tamanna ilaatigut utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerisa imaaliillaannartutut utoqqalinermi soraarnerussutisialinnut sulinissamut kajumissutsimik annikillisaassatut nalilersugaanerannut tunngavoq, tassungali immikkoortineqarsinnaanatik, aammalu tamatumuuna naliliiffigineqarpoq akileraarutaasarunnaartitsineq sulisartussaasunik ikilisaassasoq, tamatuma pisortani akileraarutitigut isertitanik sulii annermik annikillisaassalluni.

Tassunga tunngatillugu utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartissinnaanerit sulisartussaasunut killup tungaanut sunniuteqassasoq oqaatigineqassaaq.

1. *Isertitani sunniutaasoq.* Utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerisa nassatarissavaa utoqqalinermi soraarnerussutisialik allanik aningaasarsiatigut isertitaqartoq akileraaruteqarnerup kingornatigut manna tikillugu isertitaminik attassaarsinnaanera, taamaalisukkullu sulinermi nal. akunneri angusarisat amerlassusaat annikillisaarsinnaallugit.
2. *Taarsiinermi sunniutaasoq.* Utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartinnerisa nassatarissavaa utoqqalinermi soraarnerussutisiallup allanik aningaasarsiatigut isertitaqartup siusinnerusumut naleqqiullugu sulinermi nal. akunneri angusat amerlassusaannik annertusaanermigut sunngiffimminik taarsiinermigut annertunerusunik isertitanik angusaqarsinnaanera.

Agguaqatigiissitsilluni isiginninneq aallaavigalugu inuit allannguutaasumik pingaaruteqarfiusut imaaliillaannaq isertitaminnik atorsinnaasaminnik annertusaallutilluunniit attassinerminnut taarsiullugit sulinermi nal. akunnerisa amerlassusaannik attasserussuseqarnerussanerit imaluunniit ikilisaaniartussaanerit naliliiffigineqarput.

Taamaalilluni pisumi matumani isertitani sunniutaasoq malunnarnerpaasutut nalilernerqarpoq. Tamanna ilaatigut inuit utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaarsinnaanerannut tunngasuusut isertitaat ingasanngitsooreernerannik paasinniffigalugit isigineqassaaq, aammalu isertitat malillugit annikinnerusumik isertitanik annertusaanissamut qisuariarnissaq taakkununga annikilliarortoqqajaasuulluni. Taamaalisukku ukioqatigiikkuutaani inuit agguaqatigiissillugit sulinissamut naleqqiullugu sunngiffeqarnissamut piumasaqarnerunerisa naatsorsuutigineqarnerit tunngavigisaavoq. Kiisalu ukioqatigiikkuutaani inuit annertungaatsiartumik aammalu piffissami

sivisungaatsiartumi isertitaminnut atugarisartakkaminnik naleqqussaasimanissaat tunngavilersuutaasinnaavoq.

Taamaalilluni akileraarutini isertitat annaasat annertussusaat – allatut ittutut matussuserneqarniartussaasussat, soorlu sulinermut akileraarutiniq qaffaanikkut – taamaallaat toqqaannartumik kingunerisinnaasanut taakkununga naleqqiullugit annertunerusussaassaaq.

Pisortanut allaffissornikkut kingunissat

Utoqqalinermi soraarnerussutisianik allaffissornermi, aammalu isertitanik akileraarusiisarnermi isumalluutiniq atuisarnerup taamaaginnartuunissaa imaaliallaannaq naliliiffigineqarpoq, naak allat tamaasa allangortinnagit periusaasumik allannguinermut attuumassutilinnik allangortitsinermit aningaasartuuteqartussaassagaluartoq.

Naliliineq

Utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaarneri ataatsimut isigalugu pisortanut innuttaasunullu annertuunik killup tungaanut aningaasaqarnermi kingunerisanut attuumasuussapput. Tamatumani ilaatigut ilaapput akileraartitsinermi isertitanik annaasanik ilusilinni toqqaannartumik aningaasaqarnermi kingunerisat, allatut iluseqartumik aningaasaliiffiusariaqassasut, assersuutigalugu isertitanut akileraarutit qaffasinnerusut aqutigalugit. Toqqaannartumik aningaasartuutit 2025-mi 258 mio. kr.-ussasut, aamma 2035-mi 507 mio. kr.-ussasut naliliiffigineqarput.

Taamaalisukkut akileraarutaasarunnaartitsineq sulinissamut kajumissutsip annikinnerusup nassatarisaanik malitsigisatut kingunerisassaqaassaaq. Tamanna allat tamaasa allanngortinnagit sulisartuusinnaasunik ikilisaassaaq, tassuunalu pisortat immikkoortoqarfiani akileraarutini isertitani suli annertumik ikilisaanermik nassataqarluni. Kiisalu utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaartitaanerinit atasutut aningaasartuutit piffissap ingerlanerani innuttaasut ukiumikkut katitigaanerisa allanngoriartornerisa nassatarisaannik aningaasartuutit annertusiartortussaanerit oqaatigineqarpoq.

Akileraarutini isertitanik annaasat nunatta karsianut naleqqiullugu kommuninut annertunerungaatsiartumik sakkortunermik eqquissapput, inunnit akileraarutinit isertitat nunatta karsianut aamma kommuninut 25 pct.-itut / 75 pct.-itut missiliuutaasutut pissutsinit aallaaveqartumik agguataarneqartarmata.

Allanik isertitaqanngitsutut utoqqalinermi soraarnerussutisiani pissarsiaqartuni utoqqalinermi soraarnerussutisiani tamakkiisumik akileraarutaasarunnaartitsineq allat tamaasa allanngortinnagit utoqqalinermi soraarnerussutisialinnut katissimasamik aappaqartumut imaluunniit nuliasoqartumut/uisoqartumut ukiumoortumik 29.000 kr.-t tungaannik, kisermaanullu ukiumoortumik 45.000 kr.-t tungaannik ukiumut annertunermik isertitaqarnernik nassataqartitsissaaq. Taamaallilluni utoqqalinermi soraarnerussutisiat akileraarutaasarunnaarnissaat aamma nammineq katersaqarniarnermut kajumissutsimik annikillisaassaaq.

Kiisalu innuttaasuni isikkorisami allanngoriartornermut atasunik inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut ajugaaffigisassat annertuut tamakku isumaginissaannut ilalersuuteqartussamik siunissamut qularnaakkamik, inooqatigiiffimmi oqimaaqatigiissaakkamik, aammalu kattussimasatut soraarnerussutisianut aaqqiissummut tunngavissiamik annertunerusumik Naalakkarsuisut maannakkut piareersaanerat innersuussutigineqarpoq. Tamanna piviusuni inuit ukioqassusertik maliillugu suliffeqartuunermit soraarnerussutisialinngortussat amerlassusaat ukiuni takkuttussani malunnartumik amerleriartornissaannut tunngavoq. Paarlattuanik suliffeqartuusut amerlassusaat, isertitani akileraarutit aqutigalugit nunatta karsiata utoqqalinermi soraarnerussutisiani aningaasaleeqataasut assingusumik amerliartuarnissaat naatsorsuutigineqanngilaq.

Tamakku tunngavigalugit ataatsimut isigalugu kattussatut iluarsissutaasumit takkuttussamit atasuutinneqanngitsumik utoqqalinermi soraarnerussutisiani allannguuteqarnernut tunngasunik suliarisat, ilanngullugit ingammik utoqqaanerusut suliffeqarnissamut kajumissusaannik annikillisaanermut tunngasunik suliarisat isumaliutigineqarnissaasa tulluartaunnginneri naliliissutigineqarpoq.

